

Vuoden 2019 sukututkija:

Koskettavia tarinoita ja elämäntarinoita

Ensiksi kiitos Keravan Seudun Sukututkijoille, kun valitsitte minut Vuoden 2019 sukututkijaksi. Olenpa onnellinen, kun kotiani koristaa kaunis kiertopalkinto! Kiitokseksi myös saamani vaaleanpunainen joulutähti on kuin valettu siihen.

Sukututkimus ja toimiminen sukututkimusyhdistyksessä on antanut minulle paljon yli 20 vuoden ajan. Viimeiset kahdeksan vuotta toimin oman yhdistyksen sihteerinä, ja voin vakuuttaa, ettei sekään aika ollut pelkkää pöytäkirjojen kirjoittamista. Minua kokeneemmilta jäseniltä olen saanut apua ja tärkeitä vinkkejä. Olipa mahdollisuus tutustua muiden suomalaisten sukututkimusyhdistysten jäsenlehtiinkin. (Niihin kannattaa kaikkien muidenkin tutustua, koska ne kiertävät aina jäsentilaisuuksissamme.)

Esimerkiksi turkulaisesta Aninkaisesta huomasin omaa sukuani liippaavan kirjoituksen, ja sen avulla löysin esi-isiä 1500-luvulle asti. Sukututkimushan ei ole ollenkaan pelkästään nimiä ja vuosilukuja, vaan mukaan tunkee aina väkisin oman maamme historia. Eräs näistä esi-istäni, Hans Henricsson, oli yksi kuuluisista hakkapeliitoista, joka oli mukana luomassa

Ruotsin suurvaltaa. Hän kaatui 1655 Puolassa Krakovassa.

Tällainen omaa sukua koskeva tieto antaa aivan eri näkökulman maamme historiaan.

Ylpeyttä tunnen kahdesta esi-isästäni, jotka omalta osaltaan vaikuttivat paikallishistoriaan. Äitini puoleinen esi-isä Petter Johansson työskenteli Kellokosken ruukin nahkurina ja oli yksi niistä onnellisista, jotka saivat paikan uudistilalle Hausjärven Ridasjärvelle. Sieltä oli mahdoton kirkkomatka mihin suuntaan hyvänsä, ja niinpä Petter muiden uudistilallisten kanssa yritti v. 1788 saada tuomiokapitulia ymmärtämään, että Kellokoskelle pitäisi saada oma kirkko ja pappi. Ei onnistunut heti silloin, mutta kymmenen vuotta myöhemmin tuomiokapituli hyväksyi Kellokosken ruukinpatruunan tekemän esityksen, ja 1799 Kellokoskelle määrättiin oma saarnaaja. Kirkkokin nousi v. 1800. Rakennushistoriallisesti erikoinen kaunis kirkko toimii edelleen.

Toisenkin lähialueen kirkon saamiseen esi-isilläni on ollut osuus. Pornaisissa Hevonselän Ylijoen talon isäntä Jaakko Erkinpoika oli niin rohkea, että uskalsi kirjoittaa Ruotsin valtakunnan mahtavimmalle henkilölle, kuningatar Kristiinalle kirjeen, jossa valitti, että papisto oli jättänyt sielunhoidon jo pitkän aikaa retuperälle Porvoon pitäjän pohjoisosissa. Jaakko Erkinpoika antoi Nöyrän Alamaisesti kuningattarelle tiedoksi, että peninkulmien päässä Porvoon kaupungista ja siellä sijainneesta kirkosta asuneet, Pikku-Porvoon kirkkoläänini kuuluneet seurakuntalaiset olivat kärsineet monta monituista kertaa pappien ylenkatseesta sekä laiminlyönneistä.

Jaakko Erkinpojan valitus oli taitavasti laadittu ja sisälsi niin raskaita syytöksiä Porvoon pitäjän kappalaisia vastaan, että kuningatar ei voinut olla puuttumatta asiaan. Vastaus kirjeeseen tuli loppuvuodesta 1644. Kristiina määräsi maaherran järjestämään Porvoon pitäjän kirkollisen elämän sääntöjen ja määräysten mukaiseksi ja seurakunnan perifeerisen pohjoisosan asukkaita tyydyttävälle tasolle.

Lievää parannusta pappien työmoraalissa saattoi tapahtua kuningattaren mahtikäskyn jälkeen, mutta seurakuntalaisten vaatimalle tasolle Porvoon pitäjän pohjoisosien kirkolliset olot eivät nousseet vielä vuosikymmeniin.

Helposti ei Pornaisiinakaan kirkkoa saatu. Kun lupa ei herunnut Tukholman valtiopäiviltä, pornaislaiset miehet rakensivat kirkon ilman lupaa. Lupakin saatiin kuninkaalta, Fredrik I, – tosin vasta kaksi vuotta kirkon valmistumisen jälkeen, isovihan jälkeen 1727.

Nämä tarinat kertovat osaltaan siitä, kuinka sitkeitä esi-isämme olivat – ja joutuivat pakostikin olemaan – täällä syrjäisellä Suomenniemellä ankarissa oloissa.

Totta kai suurin osa esi-isistäni ja sukulaisistani ovat olleet aivan, tuntemattomia tavallisia torppareita tai tilallisia sekä käsityöläisiä enkä tietenkään väheksy heitä. Heidän kauttaan olen puolestaan päässyt selville, kuinka kovaa heidän elämänsä oli: on nähty nälkää ja kärsitty vaikeista sairauksista tai onnettomuuksista. Kuinka naiset kuolivat lapsivuoteeseen, ja kuinka moni äiti menetti pienokaisensa. Jokainen tarina on omalla tavallaan koskettava.

Paljon olen vuosien mittaan löytänyt, mutta yksi valkoinen aukko on edelleen sukupuussani. Olen vuosia etsinyt tietoa toisen mummoni isästä. Aviottoman syntyneen mummoni isästä on ollut tarjolla yksi nimi, mutta vahvistusta en ole löytänyt kirkonkirjoista, kärjäpöytäkirjoista enkä sakkoluetteloista, joista joskus saa lisätietoa.

Pari vuotta olen kerännyt rohkeutta tarttua dna: testiin. Selvitin isäkandidaatin muiden lasten jälkeläisiä, joista yksi ”pikkuserkkuni” poika suostui antamaan poskesta näytteen pumpulipuikkoon.

Tässäkin tapauksessa sain korvaamatonta apua omalta sukututkimusyhdistykseltämme ja sen jäsenneuvonnasta. Olisin tyytynyt vain tähän yhteen näytteeseen, mutta Paula Päivinen kysyi, onko minulla kenenkään häntä vanhemman polven henkilön nimeä. Kyllähän minulla oli, ja niinpä sain tämän pojan tädin, ”pikkuserkkuni”, lähettämään näytteensä valtameren taakse.

Tämä oli ratkaiseva liike. Kolmen viikon kuluttua tuli vastaus MyHeritagelta, että olemme ”pojan” kanssa sukua. Jipii! Olin jo vuosia sitten tutkinut tämän isoisäkandidaatin suvun, mutta en tietenkään ollut voinut liittää sitä Sukujuttuihini.

Nyt sen tein. Viikon päästä tuli MyHeritagelta tyly vastaus: Tämän naisen kanssa emme ole sukua.

Kaikki vuosien työ tuntui menneen hukkaan. Siis pikkuserkun pojan kanssa olemme toki sukua – eihän dna valehtele – mutta olemme jotain toista kautta, ei isoisäkandidaatin. Jos olisin siis luottanut yhteen näytteeseen, sukupuussani olisi lukuisia ”vääriä” esi-isiä sekä nykysukulaisia.

Olen saanut MyHeritagessa 11 000 osumaa. Joku heistä voi olla isoisoisäni jälkeläinen. En ole varma jaksanko jatkaa edelleen etsimistä...

Teksti: Maija Kajander

Kuva: Marja Vakomaa